

ПРИВАТНА БІБЛІОТЕКА ВАСИЛЯ СІМОВИЧА У ПРОЕКЦІЇ ДУХОВНОГО СВІТУ ВЧЕНОГО

Ілона Олексів

*науковий співробітник відділу рукописів
ЛННБ України ім. В. Стефаника, канд. іст. наук*

Простежено історію формування бібліотеки В. Сімовича, охарактеризовано її склад і зміст. Особливу увагу зосереджено на дарчих написах як важливому джерелі дослідження історичних колекцій.

Ключові слова: *Василь Сімович, приватна бібліотека, автографи, історичні колекції.*

The history of the formation of the library of V. Simovych is traced, its composition and content are characterized. Particular attention is focused on gift inscriptions as an important source of research on historical collections.

Keywords: *Vasyl Simovich, private library, autographs, historical collections.*

Прослежена история формирования библиотеки В. Симовича, охарактеризованы ее состав и содержание. Особое внимание сосредоточено на дарственных надписях как важном источнике исследования исторических коллекций.

Ключевые слова: *Василий Симович, частная библиотека, автографы, исторические коллекции.*

Вивчення приватних книжкових колекцій українських громадських і культурних діячів як складової українського пам'яткознавства через призму духовних вподобань їх власників на сьогодні є важливим завданням книгознавців, бібліотекознавців, бібліографів. Бібліотека В. Сімовича заслуговує на увагу дослідників, оскільки є однією з небагатьох приватних колекцій, яку оминула доля суцільного розпорошення, а бібліологічна спадщина її власника, на відміну від наукової, педагогічної, редакторсько-видавничої та просвітницької діяльності, до нині не була предметом комплексного наукового дослідження [2; 14; 41].

Постать українського вченого довгий час залишалась без належного вшанування. Уже в незалежній Україні, 1992 р., у Львові відбулася перша регіональна конференція, присвячена пам'яті

Василя Сімовича. Невдовзі почали з'являтися невеликі наукові розвідки про життя та діяльність вченого, згодом — ґрунтовні дослідження його наукової спадщини [4; 5; 14; 24; 46].

Виходець із Тернопільщини В. Сімович значну частину життя провів у Чернівцях, де здобув філологічну освіту, отримав звання доктора філософії на підставі захищеної дисертації та складених іспитів із славістики, української та індоєвропейської філології, набув викладацького досвіду та редакторської майстерності. У житті вченого можна виділити кілька періодів: галицький (1880–1899), чернівецький (1899–1914), таборовий (австрійсько-німецький) (1914–1923), празький (1923–1933) та львівський (1934–1944). Галицький період — початок життєвого шляху українського діяча: дитинство у родинному колі на Тернопільщині, початкова школа у рідному селі Гадинківцях, згодом — класична гімназія у Станіславові. Чернівецький період В. Сімович лаконічно описав в автобіографії: «Випускник філософського факультету Чернівецького університету (1899–1903), від грудня 1904 р. — помічний учитель Чернівецької учительської семінарії, від вересня 1905 р. — суплент, від січня 1906 р. — провізоричний головний учитель, від 15 травня 1910 — дефінітивний головний учитель під титулом професора. 8 липня 1913 р. промований доктором філософії в університеті в Чернівцях» [46]. У цей період вчений багато часу приділяв громадській і просвітницькій праці. Австрійсько-німецький, т. зв. «таборовий», період характеризувався подвизницькою працею у руслі культурно-освітньої та педагогічної діяльності. Від 1914 р. В. Сімович разом із багатьма західноукраїнськими вченими, письменниками, громадськими діячами — С. і Р. Смаль-Стоцькими, Б. Лепким, П. Карманським, В. Пачовським, М. Чайківським, М. Паращуком, М. Кордубою, О. Бачинським та ін. — на запрошення «Союзу Визволення України» викладав українську мову та літературу у таборах полонених українців у Фрайштаті, Зайцведелі, Раштаті, редагував таборові часописи, організовував ювілейні свята і літературні вечори, вистави, виголошував доповіді на актуальні суспільно-політичні теми. Цією культурно-освітньою місією «Союз Визволення України» намагався відродити в полонених приспану віками російської неволі національну свідомість, надихнути на боротьбу за національну незалежність та самостійність [31, с. 3-4].

Активну наукову діяльність учений розвинув у празький період свого життя. 1923 р., позбавлений можливості працювати на Батьківщині, він виїхав до Праги, де впродовж 10 років викладав в Українському педагогічному інституті ім. М. Драгоманова (1926–1930 рр. — ректор); брав активну участь у діяльності «Празького лінгвістичного гуртка». Серед наукових зацікавлень В. Сімовича — дослідження теорії розвитку української мови та критичний аналіз літературних явищ другої половини ХІХ — початку ХХ ст.

У 1933 р. на запрошення Наукового товариства імені Шевченка В. Сімович переїхав до Львова, де був обраний секретарем товариства, очолював при ньому Комісію мови; співпрацював з товариством «Просвіта», редагуючи окремі його видання. У 1939 р. перебував на посаді професора і декана філологічного факультету Львівського університету (1941 — ректор). Впродовж 1941–1944 рр. В. Сімович працював редактором у львівському «Українському видавництві». Помер у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

У житті кожної людини, яка любить книгу і збирає друковані видання, настає такий момент, коли вона замислюється над метою акумулювання цих книг, напрямом своєї колекційної діяльності. В. Сімович ще в дитинстві підсвідомо визначився з тематикою своєї майбутньої бібліотеки — філологічної, ширше — гуманітарної, вужче — мовознавчої. В. Сімович згадував, що вдома: «частіш за все говорили про нові книжки. А між книжками чи не перше місце займала «Бібліотека найзнаменитіших повістей» — «Діла». [...] Всі ці повісти, що їх видавало «Діло», попрочитувала була сестра — із бібліотеки кир Григорія, веселого, балакучого богослова. І досі тямлю декілька заголовків: «Дим», «Батько Горію», «В обороні честі», «Мищанське племя», «Золотий чоловік», «Князь Серебряний». Книжки, пригадую собі, були здебільша неоправлені, а вгорі з боку виднів підпис: «Хомишин» — без твердого знаку та без «ы» — і це мене, малого, тоді дуже бентежило» [23, с. 12].

Трактуючи мову як вияв національного духу, В. Сімович головною темою майбутніх студій обрав філологію й усе свідоме життя присвятив подвижницькій праці в напрямі формування системи національного шкільництва краю, підняття національної свідомості українців і виховання почуття соборності українського народу. Проте, як слушно зауважила Л. Ткач, «хто обирав тоді шлях

філолога, мусів ще долучитися й до редакторства і перекладацтва, публіцистики, бути організатором громадського життя і педагогом, поєднуючи в собі аристократизм почувань з виснажливою працею чорнороба від культури» [24, с. 19]. В. Сімович належав до тих учених, для яких домашня бібліотека стала не лише втіленням любові до книги та результатом збирацького захоплення, а ще й предметом конкретних наукових зацікавлень і ґрунтовних досліджень. Діяч походив з родини з глибокими моральними та громадськими засадами, спрямованими на невтомну працю та самовіддане служіння своєму народові. Тож крізь призму приватної бібліотеки можна побачити різного В. Сімовича — науковця й громадського діяча; редактора і перекладача; непересічну особистість своєї доби, ознайомитися з його духовним світом, створеним в результаті активності самої людини як діяльної цілісності.

На підставі біографічних відомостей можна припустити, що свою бібліотеку В. Сімович почав формувати у студентські роки, поповнюючи її матеріалами, набутими під час перебування в Австрії, Німеччині та Чехо-Словаччині. Про існування бібліотеки В. Сімовича в еміграції згадує О. Горбач: «Згідно з вістками його призбирану в Берліні й Празі бібліотеку (на його книжках красувався скрізь на наголовному листку енергійно-виведений підпис «Василь Сімович») забрали нові господарі 1945 р.» [7, с. 443].

У Львові бібліотека В. Сімовича розташовувалася у його помешканні за адресою: вул. Чарнецького (тепер — вул. Винниченка), 26.* Перебуваючи у Раштаті, В. Сімович передав у дарунок бібліотеці НТШ два видання, а після переїзду до Львова у 1933–1938 рр. подарував ще 144 книжки. У 1940 р. В. Сімович востаннє пожертвував книгозбірні НТШ 11 видань зі своєї бібліотеки, що задокументовано у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР [17].

Як уже згадувалося, приватна бібліотека В. Сімовича уникнула тотального розпорошення і забуття, оскільки основну її частину й архів учений заповів Чернівецькому університету, в якому отримав добру європейську освіту. У цьому контексті необхідно зазначити, що стосовно дати перевезення бібліотеки до Чернівців у джерелах виявлено неточність. Так, у «Бібліографічному покажчику праць

* Адресу встановлено за конвертами листів з архіву В. Сімовича в бібліотеці Чернівецького національного університету (далі — ЧНУ).

В. Сімовича» зазначено, що «в 1964–1965 рр. спадкоємцями В. Сімовича (на виконання його заповіту) бібліотека була перевезена зі Львова до Чернівців і передана до бібліотеки Чернівецького університету» [11, с. 125]. У листуванні Ю. Меженка з Ф. Максименком знаходимо дещо іншу інформацію щодо вивезення бібліотеки та архіву В. Сімовича зі Львова. Зокрема, у листі від 12 травня 1962 р. Ф. Максименко повідомив Ю. Меженка про те, що «На другий день після її [Ізидори Сімович.* — *І. О.*] смерті всі книги було забрано до Чернівців. Я довідався про її смерть лише через 10 днів, коли нічого вже не можна було робити. Я написав директору Унів[ерситетської] б[ібліоте]ки Н. В. Николаеву й одержав відповідь, що справа залежить не від нього, а від спеціальної комісії» [16]. Отже, приватну колекцію В. Сімовича було перевезено до Чернівців у лютому 1962 р., одразу після смерті дружини, причому вивезено цілісно і одномоментно, а не частинами впродовж 1964–1965 рр. Це підтверджує й перший запис від 09.04.1962 р. в інвентарній книзі фонду В. Сімовича [30].

Частина колекції перебувала у відділі зберігання зарубіжних видань, інша — у так званому «спецфонді» бібліотеки ЧНУ. До середини 1988 р. процес передачі книг і документів до спецфонду було майже завершено, тож усі матеріали зберігалися цілісно в університетській бібліотеці. Тогочасне місце зберігання фонду було встановлене на підставі контрольно-вибіркової перевірки в 1950-х рр. фондів бібліотек Львівського, Чернівецького та Ужгородського університетів з метою виявлення і вилучення «шкідливої» літератури. Принагідно зауважимо, що у фонді ЛННБ України ім. В. Стефаніка на обкладинці примірника праці В. Сімовича «Практична грамати́ка української мови» (Рахтат, 1918), яку він подарував цій книгозбірні, також зберігся запис від 1950 р.

* **Сімович (уроджена Ільницька) Ізидора Іванівна** (1883–1962) — дружина професора В. Сімовича, мистецтвознавець, бібліотекар. Народилась у м. Садагура (тепер — Садгора) біля м. Чернівці. Навчалася у семикласній народній школі у Садагурі (1890–1897), учительській семінарії в Чернівцях (1898–1902), в бібліотекарській школі у Празі (1926–1927). Працювала вчителькою в народній школі у Садагурі (1902–1905), православному ліцеї у Чернівцях (1905–1918). Разом з В. Сімовичем перебувала в ЧСР, а від 1934 р. — у Львові. Мешкали на вул. Радянській (тепер — вул. В. Винниченка), 26, кв. 6. [19].

про націоналістичне спрямування видання. Після ліквідації «спецхранів» перевезену зі Львова бібліотеку В. Сімовича передано до відділу рідкісних і цінних видань бібліотеки Чернівецького державного університету [30].

На сьогодні приватна бібліотека Василя Сімовича зберігається цілісно і налічує понад 2 600 одиниць: друки українською, російською, білоруською, німецькою, чеською, польською, французькою, латинською, румунською, сербською, грецькою, англійською, болгарською і навіть мовою есперанто [13]. Видання у фонді розташовані за систематично-алфавітним принципом. Колекція описана за каталогами відділу рідкісної книги ЧНУ, складено картотеку, видання впорядковано за галузями знань: художня література, науки про Землю, географія, геофізика, геологія, біологічні науки, технічні науки, охорона здоров'я, сільське і лісове господарство; соціологія; статистика; демографія, економіка, політика, держава і право, юридичні науки; культура, наука; психологія тощо.

Істотну частину бібліотеки становлять власні праці вченого: з мовознавства 1920–1930 рр., літературознавчі розвідки, зокрема невеличкі літературні біографічні нариси, спогади про видатних сучасників, статті з історії літератури, публікації кореспонденції відомих літературних діячів і надзвичайно цінні й дорогі для вченого рідкісні видання, які він дбайливо збирав (твори української та світової літератури, наукові монографії з філології, історії, філософії, релігії, етнографії, мистецтвознавства, збірники документів, періодичні європейські видання) тощо [46].

У бібліотечній колекції вченого зберігалися рідкісні книги та стародруки: «Літургікон або Служебник Львівський» (1666 р.), «Молитвослов або Требник» (Львів, 1682 р.), «Требник» (Відень, 1797 р.) та ін. [20, с. 206]. Ці та інші видання зі своєї колекції з докладними описами примірників В. Сімович подарував книгозбірні Музею визвольної боротьби України у Празі (МВБУ), в якій на той час формували «іменні» бібліотеки. В. Сімович як активний діяч Союзу визволення України (СВУ) передав до МВБУ 257 од. зб., які поповнили Другий (військовий) відділ Музею, що комплектувався матеріалами так званих «табірних архівів»: архівів громад полонених вояків-українців часів Першої світової війни

в Німеччині та Австро-Угорщині та інтернованих вояків УГА на теренах Чехословаччини [20, с. 197]. 28 червня та 20 грудня 1925 р. В. Сімович передав до фондів МВБУ матеріали з історії таборів військовополонених періоду Першої світової війни, матеріали про діяльність СБУ, рукопис «З записної книги В. Сімовича», два автографи О. Олеся, листування, фотографії з таборового життя, альбоми фотографій таборів у Фрайштадті та Раштаті, загалом — 374 од. [20, с. 211]. Після ліквідації МВБУ на підставі рішення Земської народної ради в Празі від 30 березня 1948 р. документи передано в Архів Міністерства національної безпеки; музейні збірки, книги і часописи — до Слов'янської бібліотеки як одного з відділів Національної бібліотеки. На початку 1970-х рр. Міністерство національної безпеки передало до Центрального Державного архіву в Празі (Statní Ústřední archiv v Praze) документи, що стосуються «Російської допомогової акції». При їхньому упорядкуванні було виділено фонд «Український Музей в Празі», в якому зберігаються особові фонди багатьох українських діячів, зокрема В. Сімовича [28, с. 108]. Частину друків, мап та цілу скриню різних фрагментів документів відвезено до архіву Міністерства закордонних справ на Граді, де містився Український Історичний Кабінет [29, с. 74]. Подальшу долю матеріалів МВБУ в монографії висвітлила П.-К. Грімстед, яка зазначила, що у 1958 р. музейні зібрання передані до архівного управління Києва і впродовж 1959–1963 рр. поділені на 173 фонди. Інші архівні документи Музею розміщено в державних архівах України, у тому числі в ЦДІА України у Львові, та в обласних архівах Волині, Рівного, Тернополя і Харкова, а бібліотечні збірки — в книгозбірні ЦДІА України у Києві [48, р. 356]. Невелика частина архіву В. Сімовича зберігається в еміграційних фондах ЦДІАВО [3, с. 396].

У контексті тематичного наповнення «Фонду В. Сімовича» варто згадати Шевченкіану, якою свого часу дуже зацікавився Ю. Меженко, а Ф. Максименко дав їй критичну оцінку. Довідавшись з листа Ф. Максименка про Шевченкіану у збірці В. Сімовича, Ю. Меженко попросив колегу поговорити з І. Сімович щодо придбання відсутніх у своїй колекції видань. Отримавши від Ф. Максименка список видань, Ю. Меженко у листі від 4 січня 1962 р. відписав:

«Дякую Вам дуже за надіслану Шевченкіану і зокрема за списка видань з бібліотеки Сімовича. Я його звірив зі своїми картками і з полицями. Виявилось, що мені потрібно придбати аж 30 №№. Частина мені бракує, а частина не в зовсім доброму стані, так я хочу мати кращі примірники. Університет «гамуз» грошей не дасть і, крім того, чималу частину передасть до закритого фонду, тобто цілість збірки буде порушена. А я сплачу гроші і зберігатиму придбане. Дуже прошу допомогти мені»*. Як довідуємося з подальшого листування, справа з Шевченкіаною В. Сімовича не була вирішена успішно через раптову смерть дружини В. Сімовича і перевезення бібліотеки «гамузом» до Чернівців [15]. У приватному архіві С. Білоконя зберігається список Шевченкіани «З Каталогу Б-ки проф. Вас. Ів. Сімовича», який Ф. Максименко написав на восьми сторінках звичайного зошита в клітинку (більш як 122 позиції (в деяких записано по 2 і більше книжок) [16]. З цього списку Ю. Меженко й виписав книжки, якими хотів доукомплектувати свою Шевченкіану [Дод. Б].

Загалом, збережену збірку Шевченкіани В. Сімовича умовно можна розглянути у ракурсі кількох тематичних блоків. Перший формують зібрання творів Т. Шевченка, серед яких — ґрунтовна праця С. Єфремова «Листування» — третій том незавершеного першого академічного видання творів Шевченка 20-х рр. ХХ ст., де зібрано понад 445 автографів з епістолярної спадщини поета з докладними коментарями і копіями оригіналів листів [43]. У бібліотеці В. Сімовича, крім зазначеного 8-томника, також є томи інших академічних видань [41; 42; 44].

Заслуговує на увагу збірка «Кобзарів», серед яких доцільно виокремити перше повне видання творів Т. Шевченка, видане коштом НТШ за редакцією відомого літературознавця і бібліографа В. Доманицького, який надрукував неопубліковані твори Т. Шевченка, попередньо звіривши тексти з рукописами й упорядкувавши їх хронологічно [36]. Зберігається у фонді В. Сімовича і фототипія першодруку 1840 р., видання якої також профінансувало Наукове товариство імені Шевченка у Львові з нагоди відзначення 100-х роковин від дня народження Т. Г. Шевченка [37]. Знайшли своє місце у приватній бібліотеці вченого і пізніші видання «Кобзаря» (1919,

* Лист № 94 з приватного архіву С. Білоконя — оригінал, рукопис.

1921, 1940, 1941рр.) [35; 34; 38; 39]. Ще одну групу формують опубліковані окремі твори Т. Шевченка: «Великий льох» Тараса Шевченка» [32], «Гайдамаки» [33], «Три поеми» [45], «Повісти» [40], «Політичні поеми» [Дод. А, № 109]. Також Шевченкіана В. Сімовича представлена досить великою групою видань українських вчених-філологів, які свої дослідження присвятили творчості Кобзаря, зокрема працями С. Балея [1], С. Гординського [8], О. Дорошкевича [10], С. Смаль-Стоцького [25], І. Стешенка [26] та ін. Ще одна невелика група видань — це праці, присвячені пам'яті Великого Кобзаря, зокрема розвідка Т. Пачовського [21].

На кожному примірнику книгозбірні міститься підпис власника або його факсиміле та прямокутний чорнильний штамп синього кольору з написом «*Бібліотека Д-р В. Сімовича*». На багатьох книжках В. Сімовича збереглися екслібриси, серед яких вирізняється гравюра з портретом мовознавця авторства С. Гординського. «Художник зобразив портрет В. Сімовича погрудно за читанням старовинного манускрипту на вершині умовно сконструйованого замку-укріплення з двома симетричними вежами, що уособлюють дисциплінований, чітко зорганізований світ його наукового мислення» [6]. Екслібрис темно-брунатного кольору, по центру напис «*Ex libris Василя Сімовича*». Екслібрис художника Р. Лісовського — це ліногравюра, прямокутник (55 × 50 мм), по центру ініціали ВС та по периметру напис — бічні сторони: *Ex libris*; верхня: *Книгозбірня* і нижня: *д-ра В. Сімовича* [27, с. 7].

У приватній колекції В. Сімовича зберігаються періодичні видання, які охоплюють широку географію, зокрема: «Вільна Україна» (Петербург, 1906) — політично-літературний науковий місячник; «Вільне слово» (Зальцведель, 1917–1918) — часопис полонених українців; «Всесвіт» (Київ, 1925–1934) — ілюстрований художній тижневик; «Зоря» (Львів, 1880–1897) — літературно-науковий часопис; «Наша школа» (1909–1914) — науково-педагогічний журнал, що видавався спільними зусиллями педагогів середніх і вищих навчальних закладів Галичини і Буковини; «Нова Україна» (Прага, 1922–1928) — безпартійний дво тижневик громадського, культурного та економічного життя; «Самостійна думка» (Чернівці, 1931–1937) — літературний і громадсько-політичний місячник націоналістичного спрямування; «Розвага» (Фрайштадт,

1915–1918) — часопис полонених українців, «Розвіт» (Райштат, 1916–1918) — тижневик, згодом двотижневик полонених українців, вояків російської армії, які перебували в німецькому таборі; «Шлях» (Зальцведель, 1919–1921) — часопис для українців у Німеччині, правонаступник «Вільного слова»; «Вечірня година» (Краків, 1942–1944) — щомісячне видання «Українського видавництва» в Кракові, «Слово» (Львів, 1936–1938) — журнал слов'янської філології, що виходив у Львові; «Україна» (Чернівці, 1913–1914) — політичний тижневик, орган групи Смаль-Стоцького; «Час» (Чернівці, 1928–1940) — газета громадсько-політичного спрямування, що впевнено обстоювала українські національні позиції і в часи румунської окупації мала найвищий наклад серед тогочасних буковинських періодичних видань, тощо. Більша частина газет і часописів, що зберігаються у приватній бібліотеці В. Сімовича, були об'єктами редакторської діяльності вченого.

Окрасою та гордістю кожної книгозбірні, і бібліотека В. Сімовича не є винятком, справедливо вважаються книги з дарчими написами. Ідея розглянути автографи на виданнях з приватної колекції В. Сімовича виникла у процесі дослідження історії її формування з огляду на історичну та інформаційну цінність цих примірників. Оскільки під час перевезення бібліотеки В. Сімовича не збереглося жодних супровідних документів, то простежити шляхи надходження видань до бібліотеки вкрай важко. Натомість, наявність збережених автографів видатних українських та іноземних діячів на окремих примірниках дає змогу проаналізувати джерела поповнення книгозбірні.

Традиційний поділ автографів на власницькі, дарчі, нагородні, читацькі можемо доповнити, розширивши діапазон другої групи, оскільки дарчі написи в колекції становлять переважну більшість. Серед дарчих записів розрізняємо автографи авторів подарованих книг та присвяти власників книг іншим особам або установам. Виявлені автографи охоплюють 1907–1944 рр. — період активної наукової та культурно-просвітницької діяльності В. Сімовича.

Детальний аналіз збережених примірників свідчить про їх значний джерелознавчий потенціал і насамперед дає змогу визначити середовище наукових і книгознавчих контактів вченого і таким чином з'ясувати концептуальні підходи науковця щодо

творення власної бібліотеки. У приватній колекції В. Сімовича налічується понад 100 книг з автографами. Можливо, кількість і не надто велика, проте вже сам факт того, що цю книгу автор тримав у руках і залишив дарчий напис, робить її цінною, неповторною, єдиною у своєму роді. Велику науково-пізнавальну цінність мають автографи відомих громадських і наукових діячів, членів Наукового товариства імені Шевченка, професорів університетів Києва, Харкова, Ужгорода, представників української еміграції, зарубіжних учених. В процесі опрацювання фонду В. Сімовича вдалося зафіксувати значну кількість дарчих записів видатних діячів української культури ХХ ст. Частина з них — це присвяти офіційного характеру з типовим змістом тексту, на зразок: «*Шановному панові професорові Василеві Сімовичеві з виявом глибокої пошани від автора*» з незначною варіантністю (замість *панові професорові, панові товаришеві*; замість *шановному, вельми* або *високошановному, інколи високошанованому або достойному*, чи навіть *високодостойному*) [Дод. А]. Серед адресантів такі визначні постаті, як: О. Барвінський, М. Возняк, С. Гординський, С. Єфремов, Ю. Кобилянський, Ф. Колесса, М. Левицький, І. Паньківський, Т. Пачовський, В. Січинський, С. Смаль-Стоцький, Є. Тимченко, Д. Чижевський та багато інших.

Також можна об'єднати автографи з менш офіційним змістом, які написали особи, що перебували у приятельських стосунках з В. Сімовичем. Це колеги з викладацького складу навчальних закладів, в яких читав лекції та проводив заняття В. Сімович, працівники редакцій, де працював діяч, члени очолюваної ним філологічної секції НТШ, однодумці та фахівці суміжних галузей знань. Звичне для етикету *Вельмишановний* поступається місцем звертанням *Дорогий, Любий, Коханий*.

Серед книг В. Сімовича трапляються видання, що належали іншим особам і зберегли автографи дарувальників чи власницькі записи. Так, в колекції зберігається «Праславянская грамматика» російського філолога, історика й археолога Г. Ільїнського (1876–1937) з присвятою Євгенію Антоновичу Рихліку (1888–1939) — українському славістові, мовознавцеві, літературознавцеві чеського походження, члену етнографічної комісії УАН, в'язню ГУЛАГу.

[Дод. А, № 36]. Інший приклад: відома праця українського літературознавця і фольклориста М. Возняка (1881–1954) «У століття «Зорі» Маркіяна Шашкевича (1834–1934)» з фонду В. Сімовича містить дарчий напис, адресований докторові Ф. Тіхому, чеському філологу-україністу, перекладачеві творів Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка [Дод. А, № 9]. Дарчий напис Т. Осьмачки (1895–1962) — українського письменника, поета та перекладача — скерований до українського громадського, культурно-освітнього, педагогічного діяча, відомого філателіста Євгена Вирового (1889–1945), якого дуже цінив В. Сімович [47, с. 434] [Дод. А, № 71]. Питання потрапляння таких видань до приватної бібліотеки вченого залишається відкритим: можливо, книгу хтось позичив і не повернув власникові, а можливо, власник книги сам її передарував.

Досліджуючи ці почасти невиразні написи на титульних аркушах видань, ми повертаємо із забуття авторів і адресатів з їхніми складними, зазвичай трагічними долями. До прикладу, на одному з видань зберігся автограф українського історика, внука Д. Антоновича, М. Антоновича (1910–1954(5), талановитого науковця, свідомого громадянина, людини, небайдужої до майбутнього української держави. Подальша доля діяча була передбачувана при тодішній владі. У 1945 р. його було заарештовано за кордоном, депортовано до СРСР, а згодом заслано на Колиму, де він і загинув у 1954 р. (за іншими даними в 1955 р. у концтаборі поблизу Норильська). Дедикацію В. Сімовичу та його дружині пані Дорі автор фактично написав на своїй докторській дисертації, яка у вигляді монографії вийшла друком у 1936 р. під назвою «Князь Репнін, генерал-губернатор Саксонії» (1814–1815), жартівливо назвавши свою працю «*Patentschlafmittel від автора*» [Дод. А, № 1]. Перелік авторів дарчих написів на книжках, подарованих В. Сімовичу, можна доповнити прізвищами Василя Дем'янчука (1897–1938) — українського мовознавця, діалектолога доби Розстріляного відродження, поліглот, учня А. Кримського [Дод. А, № 21, 22]; Романа Домбчевського (1884–1952) — українського правника, активіста Союзу визволення України, фахового захисника прав української мови, публіциста, поліглот [Дод. А, № 23]; Миколи Зєрова (1890–1937) — українського поета, літературознавця, літературного критика, полеміста, лідера «неокласиків», перекладача

античної поезії [Дод. А, № 31]; Андрія Паніва (1899–1937) — українського поета, журналіста, перекладача, одного з лідерів літературного об'єднання «Плуг», автора підручників для початкових класів середніх шкіл [Дод. А, № 73]; Василя Ткачука (1916–1944) — українського письменника-новеліста, автора красномовних новел, етнографічних розвідок, члена Спілки письменників [Дод. А, № 102, 103], та інших. Їхні інскрипти на виданнях — це, передусім, вияв поваги до професора і, водночас, нагадування про якусь спільно пережиту подію чи перебування у певному товаристві, іншими словами — про спільний момент у житті, відомий лише дарувальнику та обдарованому.

Вважаємо за доцільне докладніше розглянути автограф на київському виданні 1914 р. «Слова о пълку Ігоревъ», підписаний «Видавець» [Дод. А, № 97]. В правому нижньому куті титульного аркуша зазначено: видав О. К.-М. Встановлення особи видавця дало змогу виявити цікаві факти з історії видання цієї пам'ятки.

У 1896 р. український письменник О. Коваленко (1881–1962), довідавшись про труднощі, пов'язані з публікацією переспіву Панаса Мирного давньоукраїнської літературної пам'ятки, захопився ідеєю видання цього твору. У 1913 р. він оформив тривалу відпустку і поїхав до Києва втілювати в життя свою мрію: видати переспів Панаса Мирного. У 1914 р. О. Коваленко разом з М. Грінченко власним коштом надрукував переспів «Слова о пълку Ігоревъ». Видатний письменник зворушено дякував провінційному ентузіастові-видавцю, який виявив бажання долучитися до справи популяризації пам'ятки давньоруської літератури. У листі до Коваленка Панас Мирний писав: «Видання щодо друку — дуже гарне, — ясне, без помилок, а от щодо малюнків, то деякі вийшли не зовсім ясні... А проте книжечка все ж таки вийшла гарненька...» [9].

Істотну групу становлять книги з дарчими написами, в яких простежується тісна співпраця адресантів з В. Сімовичем у галузі мовознавства. До унікальних, на наш погляд, можна зарахувати автографи давніх друзів, з якими В. Сімович мав спільні наукові інтереси. Автографи такого типу часто містять додаткові відомості, що уточнюють творчу і видавничу історію книги, як у випадку зі «Словом о полку Ігоревім», спогади про колишні зустрічі та події тощо [Дод. А, № 7, 21, 88]. Серед дарчих написів натрапляємо

на низку інскриптів з прихованим змістом, тобто підтекстом, зрозумілим лише адресату, які розшифрувати і прокоментувати досить складно. У цьому контексті не можемо не згадати про особу, чие видання з дарчим написом зберігається у фонді В. Сімовича. Йдеться про українського мовознавця, класичного філолога, громадсько-політичного діяча, державного секретаря освіти ЗУНР, дійсного члена НТШ, автора праць з класичного мовознавства Агенора Артимовича (1879–1935), чий світогляд формувався в студентському середовищі Чернівців. Разом зі своїм найближчим другом В. Сімовичем А. Артимович працював у чернівецькій німецькій гімназії. В. Сімович високо оцінював інтелектуальний потенціал свого друга, наголошуючи на його непересічній здібності до мов. Наукові зацікавлення А. Артимовича здебільшого стосувалися класичної філології. Перекладацька спадщина вченого — це твори Софокла, Овідія, Катула, Проперція, Лукіана, а теоретичні праці присвячені латинській і грецькій метриці, дослідженню загальнолінгвістичних проблем. А. Артимовича та В. Сімовича об'єднувала праця над перекладами грецької класики. Вони встигли перекласти всі твори Аристофана, планували перекласти й увесь доробок Еврипіда, проте більшість перекладів залишилися в рукописах, і лише фрагменти були опубліковані під спільним псевдонімом *Сімартич* [18, с. 305]. Інформацію про перебіг важливих подій українського життя, свідками та учасниками яких були А. Артимович та В. Сімович, вочевидь, розкриє архів професора, що зберігається у відділі рідкісної книги НБ ЧНУ, а дослідження листування родини В. Сімовича з А. Артимовичем дасть змогу розшифрувати дедикації Артимовича на підручнику «Практична граматики латинської мови» та на книзі О. Синявського «Зразки простого слова» [Дод. А, № 2, 93].

Окремої уваги заслуговують кілька нетипових дарчих написів авторів власних видань, відчитування яких піднімає настрій і наповнює реципієнта енергією дописувача-жартівника. Саме у такий спосіб вирішили підписати свої книги українські письменники та літературознавці В. Бірчак (1881–1952) та О. Бабій (1897–1975) [Дод. А, № 3, 5].

Окремі автографи на книгах з фонду В. Сімовича засвідчують професійну діяльність вченого, зокрема його редакторську працю, якій В. Сімович віддав значну частину свого активного життя.

Так, документальним свідченням його титанічної праці над УЗЕ є велика папка з написом «Листи до Української загальної енциклопедії» з тематичного архіву вченого, що зберігається у відділі рідкісних і цінних видань НБ ЧНУ. Інформацію про стиль і метод роботи В. Сімовича в редакційній колегії УЗЕ можна почерпнути з його листування з Д. Чижевським (55 листів з детальними примітками), опублікованого у збірнику «Славістика» Дрогобицького державного педагогічного університету [22].

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що автографи на книгах з приватної бібліотеки В. Сімовича ілюструють високу наукову активність ученого, його дослідницький хист, журналістський запал, зумовлений миттєвим реагуванням на щойно опубліковані праці з тих галузей знань, що входили до кола його зацікавлень (редагування, рецензування й анутовання праць, написання відгуків на видання тощо). Збережені на книгах автографи є свідченням широких наукових контактів В. Сімовича, цінним джерелом встановлення шляхів комплектування його бібліотеки. Інформація, акумульована у записах, містить відомості не лише про особисте книжкове зібрання вченого, а й висвітлює бібліофільські пріоритети тогочасних науковців, їхні читацькі зацікавлення та широку ерудицію.

Також можна з упевненістю стверджувати, що приватна колекція В. Сімовича належить до тих бібліотек, які після відходу своїх власників у кращий світ, продовжують «жити», і незважаючи на свої кількісні та якісні показники, «має власний коефіцієнт корисної дії у духовному і моральному формуванні молодого покоління, у його спрямуванні на майбутню плідну наукову діяльність» [12].

Сьогодні приватна бібліотека В. Сімовича — це фундаментальна книжкова база для мовознавчих і літературознавчих досліджень, цінна пам'ятка культури, яка містить важливі для свого часу публікації, що розкривають образ тогочасної духовної культури України та інших слов'янських країн.

У контексті предмета дослідження вартісною і ще не достатньо опрацьованою частиною фонду В. Сімовича є архів вченого, побіжне ознайомлення з яким дає змогу виокремити певні тематичні блоки документів. Численний епістолярій вченого формують офіційні, приватні листи до В. Сімовича, кореспонденція до інших адресатів, зокрема до дружини В. Сімовича, Ізидори (близько 2 000 од.),

та власноручні копії листування В. Сімовича (чотири зошити). Окрему групу становлять творчі матеріали, надіслані В. Сімовичу: поезії та переклади (О. Масікевича, О. Дуди), а також рукописи творів (О. Кониського, поета-символіста Д. Загули, класика румунської літератури Й. Крянге, П. Морозова).

Ще одну групу документів формують біографічні матеріали (22 документи). До останньої умовної групи належать візитки, вітальні листи В. Сімовича відомих його сучасників (історика мистецтва Д. Антоновича, мовознавця А. Артимовича, секретаря НТШ І. Бедрила, професора-славіста І. Брика, бібліографа В. Дорошенка, католицького священика С. Сапруна та ін.). Упорядкування, наукове опрацювання і впровадження у науковий обіг результатів досліджень, здійснених на підставі згаданого архіву, чекає майбутніх дослідників — біографів цієї непересічної постаті в українській науці і культурі.

І на завершення висловлюю глибоку вдячність працівникам відділу рідкісних (книг та рукописів) і цінних видань наукової бібліотеки Чернівецького національного університету, зокрема його керівникові О. Б. Січкару-Цимбалюк, та директорові Муніципальної бібліотеки ім. А. Добрянського в Чернівцях Л. І. Щербанюк, за сприяння і допомогу в опрацюванні джерел з фонду В. Сімовича.

Додаток А

Книги з автографами в приватній бібліотеці В. Сімовича

1. Антонович М. Князь Рєпнін генерал-губернатор Саксонії (1814–1815) / др. Михайло Антонович. — Берлін, 1936. — 64 с.

1534 ФС

Дорогому Василю Івановичеві та Пані Дорі. Patentschlafmittel від автора.

2. Артимович А. Практична грамати́ка латинської мови / Агенор Артимович. — Прага : Сіяч, 1927. — 501 с.

1410 ФС

Любій приятельці в глибокій пошані Автор!

3. Бабій О. Остання офіра цісарєва : поема / Ол. Бабій. — Львів, 1937. — 32 с.

1105 ФС

Вельмишановному Д-рові В. Сімовичеві, доброму професорові злий студент Ол. Бабій Львів 25.І.1938

4. Барвінський О. Історія української літератури / Олександр Барвінський. — Львів, 1920. — Ч.1 : I і II доба. Усна народна словесність. — 374 с.

1364 ФС

Високопов. Добродієви Докторови Сімовичеви на спомин від автора 1 9 1921.

5. Бірчак В. Карпатська Україна : Спомин й переживання / Володимир Бірчак. — Прага : Нація поході, 1939. — 91 с.

1873 ФС

Бородатому граматикові др-ві Василеві Сімовичеві небородатий не граматик автор. Львів 27.IX.1943.

6. Бузук П. А. Асноуныя пытаньні мовазнаўства / П. А. Бузук. — Мінск, 1926 — 125 с.

1857 ФС

Вельмішановному В. І. профэсору Сімовичу від автора

7. Бузук П. Да характэрыстыкі паўночна-беларускіх дыялектаў : гутаркі невельскага і вяліскага паветаў / проф. П. Бузук, Старшыня Камісіі. — Менск, 1926. — 15 с.

1748 СФ

Вельмішаноунаму Профэсару Васілю Івановичу Сімовичу ад аўтара / Velmišanounoti profesorovi Vasylevi Ivanov. Simoviči na dobryj spomin pro spilnu prasu w Komisiji від аўтара

8. Булаховський Л. До питання «речення» / Л. Булаховський. — [Б. м.], 1926. — С. 49-59.

2447 ФС

Вельмішановному Василеві Сімовичу від автора Харків 27.V.27.

9. Возняк М. У століття «Зорі» Маркіяна Шашкевича (1834–1934) : Нові розшуки про діяльність його гуртка / Михайло Возняк. — Львів, 1935. — Ч. 1. — 145 с.

1764 ФС

Дорогому прихильникові української справи др-рові Франтішкови Тіхому на добрий спомин М. Возняк

10. Галаган М. Атомістично-молекулярна теорія : нарис еволюції наукових поглядів на тонку будову матерії / з передм. акад. проф. Миколи Галагана. — Прага : Укр. громад. вид. фонд, 1925. — 188 с.

1648 ФС

Високоповажному Васілю Івановичу з пошаною автор 14/VI–26. Прага.

11. Ганцов В. Діалектологічна класифікація українських говорів (з картою) / Всеволод Ганцов. — Київ : Друкарня Української Академії Наук, 1923. — 68 с.

1713 ФС

Високошановному Панові Др. Василеві Сімовичеві від автора.

12. Ганцов В. Особенности языка Радзивиловского (Кенигсбергского) списка летописи / В. Ганцов. — Ленинград : АН СССР, 1927. — С. 177-242. — (Известия ; т. 32).

1714 ФС

Високошановному Панові. Пр. Др. Василеві Сімовичеві від автора 27.IV.28.

13. Ганцов В. [Рецензія] / В. Ганцов. — Рец. на кн.: Коротка історія української мови / П. Бузук. — [Б. м.], 1924. — Ч. 1 : Вступ і звучання. — 16 с.

2440 ФС

Вп. П. Др. Василеві Сімовичеві В. Ганців

14. Гармашів В. Шкільна гігієна : короткий курс для студентів і учителів / В. Гармашів. — Прага : Укр. громад. вид. фонд, 1926. — 138 с.

1700 Ф

Глибокоповажному Василю Іван Сімовичу

15. Гомзин Б. Прокляті часи / Борис Гомзин. — Львів : 3 печ. Ставропигійського ін-ту. — 28 с.

1077 ФС

Високошанованому професорові Василеві Сімовичеві [3]1/6 14 Прага

16. Гординський С. Вітер над полями : поеми / С. Гординський. — Львів : Смолоскипи, 1938. — 46 с.

1160 ФС

Високоповажному і Дорогому проф. Василеві Сімовичеві автор 30.XII.38

17. Граматика української (руської) мови / уложили: Степан Смаль-Стоцький і Федір Гартнер. — 4-те вид. — Львів, 1928. — 209 с.

1453 ФС

Дорогому Василеві Сімовичу автор 5.X.1928

18. Грицак Є. Мова Олександра Духновича / Євген Грицак. — Львів, 1937. — 10 с.

1908 ФС

Високодостойному Пану Професорові Др. В. Сімовичу з висловом найбільшої пошани Є. Грицак 28 XII 1937

19. Грінченко Б. Твори / Б. Грінченко. — Харків : Кооп. вид-во «Рух», [1929]. — Т. 1 : оповідання. — 295 с.

1804 ФС

Високошановному Василеві Сімовичеві на спогад про автора М. Грінченкова 927.VI.14

20. Грінченкова М. М. Спогади про Івана Нечуя-Левицького / М. М. Грінченкова. — [Б. м., б. р.]. — С. 111-127. — (Відбиток з журналу «Україна». — 1924, чис. 4).

2573 ФС

Вельмишановному Василеві Сімовичеві Авторка

21. Дем'янчук В. Гнат (Ватрослав) Ягіч (1838–1923) : короткий нарис його життя й наукової діяльності / Василь Дем'янчук. — Київ : Друк. Укр. АН, 1924. — 22 с.

1150 ФС

Високоповажаному проф. Вас. Сімовичеві на знак щирої пошани і на спомин про кийську гостину автор Київ 26.VI 1927

22. Дем'янчук В. Морфологія українських грамот XIV і першої половини XV в. / Василь Дем'янчук. — Київ : Друкарня Укр. АН, 1928. — 40 с. — (Відбиток із «Записок історично-філологічного Відділу» ; кн. 16).

1429 ФС

Дорогому проф. Вас. Ів. Сімовичеві на знак глибокої пошани автор

23. Домбчевський Р. За правом мови / Роман Домбчевський. — Львів : Вид. спілка, 1934. — 88 с.

1699 ФС

Дорогому Василеві Ромко Стрий дня 23.X.1934.

24. Дорошенко В. Василь Стефаник : з нагоди 50-ліття уродин / Володимир Дорошенко. — Львів, 1921. — 24 с. — (Видання культурно-освітньої комісії УСДП ; ч. 3).

1255 ФС

Дорогому Василеві від автора.

25. Дорошенко В. Шевченкознавство за останнє десятиліття : 1914–1924 / В. Дорошенко. — Львів, 1925. — 8 с.

1285 ФС

Дорогому Василеві на пам'ять від автора

26. Дорошенко Д. Народная украинская литература : сборникъ отзывовъ народныхъ украинскія издания / Д. Дорошенко. — С.-Петербургъ : Тип. Учил. Глухонемых, 1904. — 71 с.

1427 ФС

Дорогому товаришеві від Д. Дорошенка, Вільно 28 липня 1904 р.

27. Дорошкевич О. Шевченко і петрашевці в 40-х рр. / О. Дорошкевич. — [Б. м.], 1925. — С. 23-43. — (Відбиток).

2575 ФС

Вельмишановному проф. В. Сімовичеві від автора.

28. Драгоманов М. П. Вибрані твори : збірка політичних творів з примітками / М. П. Драгоманов ; під заг. ред. П. Богацького. — Прага ; Нью-Йорк : Легіографія. — Т. 1. — 416 с.

1253 ФС

Високошановній редакції журналу «Сьогочасне і Минуле» на рецензію. 21.04.1939 р.

29. Єфремов С. Коцюбинський : критично-біогр. нарис / С. Єфремов. — Київ : Слово, 1922. — 174 с.

1800 ФС

Вельмишановному В. Сімовичеві Автор

30. Жарський Е. Фізичне виховання / Е. Жарський. — Львів : Друк. Медицький-Тиктор, 1937. — 32 с.

1589 ФС

Можливо, Проф. В. Сімовичу автор — нерозбірливий автограф, написаний олівцем червоного кольору.

31. Зеров М. Анатоль Свидницький : його постать і твори / М. Зеров. — [Б. м., б. р.]. — 55 с. — (Відбиток з книги : Свидницький А. Оповідання).

952 ФС

Вельмишановному Др. Василю Сімовичу від щироприхильного автора

32. Зілинський І. Границі бойківського говору (з картою) / Іван Зілинський. — Самбір, 1938. — 13 с. — (Відбиток з «Літопису Бойківщини» ; чис. 10).

2390 ФС

Дорогому П. Василеві Сімовичеві від автора 30.VI.1938 р.

33. Зілинський І. З фонетичних студій / Іван Зілинський // Lud Słowiański. — 1929–1930. — Т. 1. — S. 169-216.

2462 ФС

Вн ій Дорогому Товаришові В. Сімовичові від автора 29 VI 1931

34. Зілинський І. Карта українських говорів з поясненнями / Іван Зілинський // Праці / Український Науковий Інститут. — Варшава ; Львів : Друк. НТШ, 1933. — Т. 14. — 20 с. — (Серія філологічна).

1907 ФС

Дорогому Тов. В. Сімовичеві з подякою за прислані цінні праці 28.X.1933. автор.

35. Івасюк В. Кубань : екон. нарис / В. Івасюк. — Прага : Укр. гром. вид. фонд, 1925. — 115 с.

1862 ФС

Професору В. Сімовичу І. /підпис/

36. Ильинский Г. А. Праславянская грамматика / Г. А. Ильинский. — Нѣжинъ : Типо-лит. «Печатник», 1916. — 536 с.

1436 ФС

Дорогому Евгению Антоно[вичу] Рыхлику авторъ

37. Калинович М. Шляхи новітньої французької поезії / М. Калинович. — Київ : Слово, 1924. — 116 с.

1117 ФС

Вельмишановном і дорогом, Васильові Івановичу Сімовичеві. М. Калинович. 16/VI 1927 Київ.

38. Кархут В. Цупке життя : повість для юнацтва / В. Кархут. — [Б. м., б. р.]. — 64 с. — (Бібліотека для українських робітників).

1751 ФС

[Для] пана професора Сімовича від автора 31 I 1944.

39. Квитка К. Музыкальная этнография на Украине в послереволюционные годы / К. Квитка. — [Б. м., б. р.]. — С. 211-221. — (Відбиток з: «Этнография». — 1926, № 1-2).

2389 ФС

Проф. В. Сімовичу на добрий спомин автор Київ 16 VI 1907

40. Кисілевський К. Правописний словничок / Кость Кисілевський. — Львів : Вид-во шк. книжок, 1934. — 179 с.

1656 ФС

Дорогому Проф. В. Сімовичеві з поклоном. /підпис/.

41. Кисілевський К. Словничок української мови / зладив Кость Кисілевський учитель. — Станіславів : Друк. Василян, 1927. — Ч. I : Головні правописні правила та замітки до відміни. — 390 с.

1365 ФС

Визначному Мовознавцеві в доказ глибокої пошани від автора Станіславів 10/5 1927.

42. Ковалев П. Функции глагольных префиксов в русском литературном языке : тезисы к дис. на степень канд. / П. Ковалев. — Ленинград, 1937. — 5 с.

1714 ФС

Професору В. Симовичу від автора

43. Ковальчук В. Великий князь Володимир : іст. драма в 4-х діях / Володислав Ковальчук. — Львів : 3 друк. НТШ, 1938. — 87 с. — (Товариство «Просвіта» ; чис. 857 ; Театральна бібліотека «Просвіти» ; кн. 1).

1042 ФС

Високоповажаному й Дорогому Василеві, що в літературу завів мене оцею працею Щиродячний В. Ковальчук Львів 25 VIII 1938

44. Колесса Ф. Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті / Філарет Колесса. — Ужгород : Друк. Оо. Василян, [б. р.]. — 30 с. — (Відбиток з «Науковий збірник» товариства «Просвіта в Ужгороді»).

2311 ФС

Високоповажаному Пану Професорові Др. Василеві Симовичеві з висловом глибокої пошани від автора 1.XII.1924.

45. Колесса Ф. Українські народні думи : перше повне видання з розвідкою, поясненнями, нотами і знімками кобзарів / Філарет Колесса. — Львів : Друкарня Ставропігійського ін-ту, 1920. — (Загальна бібліотека «Просвіти» ; чис. 3.)

1697 ФС

Високоповажаному Пану Професорові Д-ру Василеві Симовичеві з висловом глибокої пошани передає Ф. Колесса.

46. Колесса Ф. Формули закінчення в українських народних думах у зв'язку з питанням про наверстування дум / Ф. Колесса. — Львів, 1935. — 67 с.

1707 ФС

Високоповажаному Пану Професорові Др. Василеві Симовичеві з висловом глибокої пошани передає автор

47. Кооперативне право / пер. й опрац. Михайло Корчинський. — Львів : накладом ревізійного союзу укр. кооперативів, 1935. — 238 с.

1974 ФС

Дорогому Ів. Вас. Сімовичеві на добру пам'ять./підпис/

48. Кравченко У. В житті є щось... : збірка поезії / Уляна Кравченко. — Коломия, 1929. — 160 с.

1455 ФС

Високоповажним пані Дорі та Др. Сімович[еві] з сердечним привітом Уляна [підпис].

49. Кузеля З. Українсько-німецький словник / склали: Зенон Кузеля і Ярослав Рудницький при співпраці Карла Г. Масра. — Ляйпціг : Отто Гаррасовіц, 1943. — 1494 с.

141 ФС

Високоповажному Пану Професорові д-рові В. Сімовичеві з висловом правдивої пошани /підпис/ р. Зенон Кузеля Берлін, дня 18.II.1943

50. Латинсько-український словар для середніх шкіл / зладив Юліян Кобилянський. — Відень, 1912. — 680 с.

1618 ФС

Любому Товаришеви, словесникові і мовознавцеві, Василькови Сімовичови Юліан Кобилянський 1/ II 1912

51. Лев В. Український переклад хроніки Мартина Бельського / Василь Лев // Праці І / Український науковий інститут. — Варшава, 1935. — Т. 29. — 70 с.

1691 ФС

Високоповажаному Панові Професорові Др. Василеві Сімовичеві на знак пошани автор

52. Левицький В. Релігія і наука : великодні гадки / Володимир Левицький. — Львів : накладом автора, 1938. — 30 с.

1879ФС

Високоповажаному Пану Проф. Др. В. Сімовичови автор

53. Левицький М. Українська граматика / Мод. Левицький. — Вид. 3-тє, виправ. й допов. — Катеринослав ; Лейпціг, [1923]. — 199 с.

2241 ФС

Високоповажаному Докторові Василеві Сімовичеві з глибокою пошаною автор 23 Травня р. 1923.

54. Левченко Г. Місце Шевченка в історії української літературної мови / Г. Левченко. — [Б. м., б. р.]. — С. 229-332. — (Відбиток із «Наукових Записок»: зб. філол. ф-ту Київ. держ. ун-ту. — 1939, № 1).

1295ФС

Вельмишановному професорові В. Сімовичу автор 1/VIII 41 р.

55. Лукіянович Д. За нову школу / Денис Лукіянович. — Львів : Час, 1932. — 16 с.

1626ФС

Дорогому Василеві Денис 15.XI.32

56. Луців Л. Двоє мрійників (О. Кобилянська і Є. Якобзен) / Лука Луців. — Тернопіль ; Львів : Друк. Салевича, 1930. — 34 с.

2388ФС

Вельмишановному Панові Ректорові Др-ові Василеві Сімовичеві в доказ правдивої пошани Л. Луців Грушів VIII.1931

57. Луців Л. Август Харамбашіч, Тарас Шевченко / Лука Луців. — Львів, 1937. — 20 с. — (Відбиток із «Записок НТШ» ; т. 155).

1275 ФС

Вельми Шановному Панові Професорові Докторові в доказ правдивої пошани. Самбір 8/10 1937

58. Любченко А. Вертеп : вибір новель і повістей / Аркадій Любченко. — 2-ге вид. — Краків ; Львів : Укр. вид-во, 1943. — 166 с.

992 ФС

Дорогому Василю Івановичу Сімовичу — з глибокою пошаною і сердечною подякою за справжню приязнь Арк. Любченко 3/II-44

59. Масляк В. І. Поетова перемога / В. І. Масляк. — Коломия : З печ. М. Білоуса, 1902. — 29 с.

1072 ФС

Дорогому ученикові Василеві Сімовичові В. І. Масляк (підпис)

60. Музичка А. Шляхи поетичної творчості Івана Франка / А. Музичка. — Одеса : Держвидав України, 1927. — 201 с. — (Критична бібліотека).

1776ФС

Високоповажному Професорові д-рові Сімовичові Василеві на знак глибокої пошани від [підпис А. Музички] Харків 4/VI 927

61. Наріжна І. Настрої / Ірина Наріжна. — Прага : Дніпрові пороги, [б. р.]. — 47 с.

2321 ФС

Шановній Пані Дорі Сімовичевій з щирим привітом Ір. Наріжна 17.IV.931. Dobřichovice

62. Народні пісні з Підкарпатської Русі : мелодії і тексти / зібрав і зредагував Ф. Колесса. — Ужгород : Друк ОО Василян, 1938. — 149 с. — (Відбиток з Наукового збірника тов. «Просвіта» в Ужгороді ; Р. XIII–XIV).

1619 ФС

Високоповажаному Пану Професорові Д-ру. Василеві Сімовичеві з сердечним привітом від автора 1/V 38

63. Наукові записки / АН УРСР, ін-т мовознавства. — Київ : Вид-во АН УРСР, 1941. — Т. 1. — 196 с.

2312 ФС

Високоповажаному проф. В. І. Сімовичеві. М. Пилинський Київ. 24.V.41 р.

64. Николишин Д. Недостачі української письменницької мови з граматичним додатком / Д. Николишин. — Коломия : Учительська громада, 1923. — 146 с.

1493 ФС

Високошановному П. Проф. Д-рові В. Сімовичеві в доказ глибокої пошани автор. К. 3/3 1923

65. Німчинов К. До проблеми диспалаталізації приголосних перед Е, И в українській мові / К. Німчинов. — [Б. м., б. р.]. — С. 246-253.

1726 ФС

Вельмишановному проф. Сімовичеві на знак глибокої поваги від автора Харків – V – 1927 р.

66. Німчинов К. Український язик у минулому й тепер : підручник для педвузів / К. Німчинов. — 2-ге вид. — Київ : Держвидав України, 1926. — 87 с.

2444 ФС

Високоповажаному проф. Вас. Сімовичеві на знак щирої пошани і на спомин про київську гостину в 1927 р. автор.

67. Огієнко І. Загублений крем'янецький стародрук : Синод луцький 1638 р. / проф. Іван Огієнко. — Варшава : Друкарня Синодальна, 1931. — 95 с.

1416 ФС

*Високоповажаному Др. Проф. В. Сімовичу з привітом Автор
Чого не пишете?*

68. Огієнко І. Історія церковно-словянської мови : короткий наук.-попул. нарис / Іван Огієнко. — Варшава : Друкарня Синодальна, 1931. — 27 с.

1481 ФС

Високоповажаному Др. Професору В. Сімовичу /підпис/

69. Огієнко І. Костянтин і Мефодій : їх життя та діяльність : іст.-літер. монографія / Проф. Іван Огієнко. — Варшава, 1927. — Ч. 1. — 324 с. — (Студії до української граматики / вид. Іван Огієнко та Роман Смаль-Стоцький ; кн. III).

1252 ФС

Високодостойному Проф. Др. В. Сімовичу на знак правдивої пошани в обмін на його цінні праці. Автор 31.X.1927 р.

70. Огієнко І. Українська літературна мова XVI-го ст. і український Крехівський Апостол / І. Огієнко. — Варшава : Вид-во Варшун-ту, 1930. — Ч. 1. — 520 с.

1799 ФС

*Високоповажаному Проф. В. Сімовичу на знак щирої пошани
Автор.
4.VI.1930.*

71. Осьмачка Т. Круча / Т. Осьмачка. — Київ : Слово, 1922. — 31 с.

1032 ФС

Шановному товаришеві Євгену Вировому 1923 р. 10/VI Т. Осьм[ачка]

72. Осьмачка Т. Сучасникам / Тодось Осьмачка ; [ред. Святослав Горський]. — Краків ; Львів : Укр. вид-во, 1943. — 100 с.

2317 ФС

Вельмишановному Василеві Іванові Сімовичу з великою симпатією світить давньою романтикою із першої заграви нашого національного відродження. Т. Осьмачка.

73. Панів А. Вечірні тіні : поезії / Андрій Панів. — Харків : Плужанин, 1927. — 64 с.

1887 ФС

Високошанованому професорові Сімовичу від автора на спогад про «Плуг» Панів 1927 9/VI Харків УСРР

74. Панькевич И. Ладомировське Учителне Евангеліє / Др. Иван Панькевич. — [Ужгород, 1923]. — 15 с. — (Відбиток з «Наукового Збірника» Товариства «Просвіта» за 1923 р.).

2274 ФС

Вельми Шановному Пану Товаришеві проф. Др. Василю Сімовичеві від автора.

75. Панькевич І. Говір сіл ріки Рускої був. Марамороша в Румунії / Іван Панькевич. — Львів : Друк ОО. Василян, [б. р.]. — (Відбиток з «Наукового Збірника» товариства «Просвіта» в Ужгороді).

2264 ФС

Вельми Шановному Пану Товаришеві проф. др. Василю Сімовичеві від автора.

76. Панькевич І. До питання про класифікацію південно-карпатських говорів межі Латорицею і Боржавою / Др. Іван Панькевич. — Львів : Друк оо. Василян, 1935. — 16 с.

2276 ФС

Христос Воскрес! від автора

77. Панькевич І. Інвентарь (протоколи) каноничных визитацій вороновського округу 1750-ых роков под оглядом языковым / І. Панькевич. — [Б. м.], 1924. — 21 с.

2273 ФС

Вельмишановному Пану Товаришеві Проф. Др. В. Сімовичеві від автора

78. Панькевич І. Покрайні записи на підкарпатських церковних книгах / Др. Іван Панькевич. — [Б. м., б. р.]. — Ч. 1. — (Відбиток із Збірника товариства «Просвіта» в Ужгороді ; Р. 12).

2397 ФС

Високоповажаному Товаришеві Д-ру Василеві Сімовичу в доказ глибокого поверення від автора.

79. Панькевич І. Славяноруська граматика Арсенія Коцака XVIII ст. / І. Панькевич. — [Б. м., б. р.]. — (Відбиток із Наукового зб. Товариства «Просвіта» в Ужгороді. — 1927, Р. 5).

2439 ФС

Вельми Шановному Пану Товаришеві проф. Др. Василю Сімовичеві від автора.

80. Панькевич І. Тишівська «Александрія» з поч. XVIII в. / Іван Панькевич. — Ужгород : Друк акц. т-ва «Унію», 1922. — 108 с. — (Відбиток з Наукового зб. тов. «Просвіта» за 1922 р.).

1604 ФС

Вельми Шановному Пану Товаришеві проф. Др. Василю Сімовичеві від автора.

81. Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Руси і сумежних областей / Іван Панькевич. — Прага, 1938. — 55 с.

1535 ФС

Вельми Шановному Панові Професорові унів. Др. К. Студинському в доказ глибокої пошани і вдячності від автора. Ужгород дня 9.IX.1938.

82. Пачовський В. Малий Святослав Хоробрий : драма гра-казка в 4-х діях / Василь Пачовський. — Весляр : Друк. Шарфого, 1918. — 78 с.

1189 ФС

Незабутньому товаришеві Д-ру Василеві Сімовичеві від Автора. Вецлар 2.VII 1918 [підпис]

83. Пачовський Т. Відгуки «Żywotów świętych» Петра Скарги в «Четых-Минях» Дмитра Тупталенка / написав Теоктист Пачовський. — Львів, 1937. — 12 с. — (Відбиток із «Записок НТШ» ; т. 155).

1791 ФС

Вельмишановному Панові Професорові Д-рові Василеві Сімовичеві від автора Львів 8.V.1937

84. Пеленський Є. Ю. Шевченко — клясик : 1855–1861 / Є. Ю. Пеленський. — Краків : Укр. вид-во, 1942. — 136 с.

1313 ФС

Високодостойному Панові проф. др. Василеві Сімовичеві з висловами глибокої пошани [підпис Є.Пеленського] Краків, X 42

85. Петров В. Мова й історія матеріальної культури : до питання про семантичні зв'язки в мові родового суспільства / В. Петров. — [Б. м., б. р.]. — С. 85-107. — (Відбиток).

2448 ФС

Вельмишановному Доктору Василеві Сімовичу од автора з щирою повагою 10.II.1940

86. Пшепюрська М. Надсянський говір : з мапою / Марія Пшепюрська // Праці / Український Науковий Інститут. — Варшава, 1938. — 87 с. — (Серія філологічна ; кн. 7).

1418 ФС

Високодостойному Пану Професорові Докторові Василеві Сімовичеві Марія Пшепюрська Львів у січні 1937 р.

87. Романченко І. С. Куліш — біограф і критик Гоголя / І. С. Романченко. — Ромен, 1943. — 78 с.

1469 ФС

В/Шановному проф. Сімовичу від автора 21/X 43

88. Рудницький Я. Важливіші ізофони на півночі центральної Бойківщини (з мапкою) / Ярослав Рудницький. — Самбір, 1938. — 8 с. — (Відбиток з «Літопису Бойківщина» ; чис. 10).

1356 ФС

Високодостойному Пану Професорові Д-рові Василеві Сімовичеві з привітаннями із Бавцен 17.IV.38.

89. Рудницький Я. Наростки –ище, -исько, -сько / Ярослав Рудницький // Праці / Український Науковий Інститут. — Варшава, 1935. — Т. 31. — 68 с. — (Серія філологічна ; кн. 5).

1396 ФС

Високоважаному п. Дорогому Професорові Др. Василеві Сімовичеві з подякою за цінні ради і вказівки вдячний автор Львів 7.V.1936.

90. Рудницький Я. Український правопис і правописний словник / Ярослав Рудницький. — Прага, 1942. — 184 с.

2044 ФС

Високоповажному Пану Проф. Д-рові В. Сімовичеві від Слави 27.III.1942

91. Сапіцький В. До історії економічної думки на Україні : Микола Зібер / В. Сапіцький. — [Б. м.], 1929. — 21 с. — (Відбиток із Записок Української Господарської Академії в ЧСР ; т. 2).

2581 ФС

Дорогому Василеві Ів. Сімовичу на спогад від /підпис/ [В. Сапіцького] 6/II-1930.

92. Свенціцький І. Нариси з історії української мови / І. Свенціцький. — Львів, 1920. — 98 с.

1531 ФС

Панові Сімовичу на добру пам'ять 5.11.25. автор.

93. Синявський О. Зразки простого слова / Олександр Синявський. — Харків : Держ. вид-во України, 1929. — 93 с.

1643 ФС

Свойому дорогому Василеві як спомин до 9.III.1933 скромний але зі щирого серця від його Агенора.

94. Синявський О. Найголовніші правила української мови : за новим правописом / Олекса Синявський. — Харків : Держвидав. України, 1929. — 64 с.

1950 ФС

Високоповажаному д-рові В. Сімовичеві 17.I.1929 /підпис автора/

95. Снявський О. Норми української літературної мови / Олекса Снявський. — Харків ; Київ : Літ-ра і мистецтво, 1931. — 367 с.

2461 ФС

ВШ Д-рові В. Сімовичу від автора 8. IV 925

96. Січинський В. Сутківська твердиня / Володимир Січинський. — Львів, 1939. — 34 с.

951 ФС

Високоповажаному Проф. В. Сімовичу з нагоди 50-річного ювілею народження від автора Прага. 8.III.1930.

97. Слово о пълку Игоревѣ. Игоря, сына Святославля, внука Ольгова: дума про військо Ігореве / переспів Панаса Мирного. — Київ, 1914. — 68 с.

1956 ФС

Високошановному Профес. Василев[і] Сімовичу на знак глибокої пошани. Видавець. 5.III.1943.

98. Смаль-Стоцький С. Причинки до розуміння Шевченкових поем : Шевченкове послання ; Дві невеличкі Шевченкові думки / Степ. Смаль-Стоцький. — Прага, 1929. — 48 с.

1312 ФС

Дорогому Василю Сімовичеві Степан

99. Стефаник В. Твори / Василь Стефаник ; за ред. Ю. Гаморака. — Львів : Укрвидав, 1942. — 380 с.

1256 ФС

Приятелеві мого Батька, моєму великому Вчителеві Василю Сімовичеві найбільше вдячний і відданий Юрій Стефаник Львів 1/XII 1942

100. Стефанович О. Поезії : збірка I (1923–1926) / Олекса Стефанович. — Прага, 1927. — 48 с.

1138 СФ

Високоповажаному Панові Професорові Сімовичеві від автора 3.III.1927.

101. Тимченко Е. К. Функції генетива в южнорусской языковой области / Е. К.Тимченко. — Варшава, 1913. — 276 с.

1406 ФС

Високошанованому професорові В. Сімовичеві на спомин від автора

102. Ткачук В. Зимова мелодія : нариси / Василь Ткачук. — Львів, 1938. — 60 с.

1914 ФС

*Високоповажаному і дорогому Панові Професорові Сімовичеві з ви-
словами глибокої пошани і респекту [підпис] Львів-5.І 39.*

**103. Ткачук В. Золоті дзвінки : нариси / Василь Ткачук. — Львів,
1936. — 76 с.**

1140 ФС

*Коханому і вельмишановному Панові Професорові Сімовичеві з прав-
дивою пошаною Автор [підпис] Л-4.ХІ 3[9].*

**104. Український правопис / упорядкував Др. І. Зілинський. —
Краків : Укр. вид-во, 1941. — 55 с.**

1476 ФС

Дорогому Вас. Сімовичу 10. VII. 41 І. Зілинський

**105. Учені записки : збірник праць кафедри мовознавства / Хар-
ківський державний університет ім. О. М. Горького. — Харків :
Вид. ХДУ, 1940. — № 20. — 180 с.**

2341 ФС

*Вельмишановному Василеві Івановичу Сімовичу з щирою подякою
[та привіт] від Л. Булаховського.*

**106. Француз К.-Е. Боротьба за право / К. Е. Француз ; пер. М. За-
гірня. — Київ : Укр. книгарня, 1913. — 432 с.**

1553 ФС

Вельмишановному Василеві Сімовичеві од М. Грінченко на незабудь.

**107. Чижевський Д. Історія української літератури / Проф. Дм. Чи-
жевський. — Прага : Вид-во Ю. Тищенко, Друк. Книгтіск, 1942. —
Кн. 4 : Барок. — 143 с. — (Наукова бібліотека «ЮТ» ; чис. 22).**

1420 ФС

З правдивою пошаною на добрий спогад від автора

**108. Шаян В. Терпіння молодого гуцула / Володимир Шаян. —
Львів: Друк. Наук. тов. ім. Шевченка, [б. р.]. — 48 с.**

1106 ФС

*Вельмишановному Панові Професорові Василеві Сімовичу з висказами
найглибшої пошани Володимир Шаян 21 IV 1939*

**109. Шевченко Т. Політичні поеми : (Три літа) / Тарас Шевченко ;
з поясн. Омелян Цісик. — Коломия : накладом «Заг. книгозбірні»,
1925. — IX, 240 с. — (Загальна книгозбірня ; чис. 12).**

1272 ФС

Дорогому Василеві в доказ пошани. Омелян Цісик у Коломії 26/грудня 1935 р.

110. Ярема Я. Провідні ідеї філософії Томи Масарика : з приводу 75-ліття народження / Др. Яким Ярема. — Прага : Укр. громад. вид. фонд, 1925. — 78 с.

1728 ФС

Вельмишановному проф. В. Сімовичеві на спомин автор, Прага, 19/ХІІ 24.

Додаток Б

Список

**видань із Шевченкіани Василя Сімовича, які
Ю. Меженко мав намір придбати для своєї бібліотеки.
(З приватного архіву С. Білоконя. — Оригінал, рукопис).**

№№ пп	№№ за каталогом Сімовичевої	Автор та назва
1	1026	Шевченко. Поезії Львів, вид-ва ? Т-ва «Просвіта», 1962
Є*	2	Шевченко. Кобзар. СПб, вид. «Благотвор. об-в», 1908
Н	3	Шевченко. Малий кобзар. Пірятин, вид. «Укр. слово», 1941 ? 1942.
Є	4	Шевченко. Вибрані поезії. Львів, «Укр. вид-во», 1942.
Є	5	Шевченко. Кобзар. Під ред. Ставничого Т. І. Станіслав, 1934.
6	1066	Шевченко. Музика. Перекл. Міхновського. К. – Лейпцік, 1923- Чи не 1921?
7	1067	Шевченко. Історичні поезії. Боротьба укр. народу. К. – Лейпциг, 1923. Чи не «поеми» 1921?
Н	8.	1069 Шевченко. Політичні поезії. 2-е вид. Коломия, 1921.

* Тут і далі позначення «Є» та «Н» проставлено олівцем.

Н	9.	1073	Тарас Шевченко. В пам'ять 70-ліття смерті. Ужгород, 1931.
	10.	1078	Борщак І. Шевченко у Франції.
Н	11.	1078-а	Збірник Заходознавства. вип. 2. 1930.
Н	12.	1088	Дорошкевич О. Шевченко і Петрашеві в 40-х рр. 1925.
Н	13.	1095	Лепкий Б. Про «Наймичку» ... 1907
	14.	1099	Лушпинський. Про культ дерева і сокири
Н	15.	1103	Блакитний П. В пам'ять 70-ліття смерті. Ужгород, 1931
Н	16.	1104	В пам'ять 47 роковин смерті... Чернівці. 1908.
Є	17.	1108	Савчин В. Хто такий Шевченко? Нью-Йорк.
	18.	1113	Смаль-Стоцький. Шевченкові поеми «Варнак»
Н	19.	1114	Смаль-Стоцький. Причинки до зрозуміння... Прага, 1929.
Н	20.	1124	Chiappe A. Shevtschenko le poete Nationale... Praha, 1931
Н	21.	1125	Kalenetr S. Taras Chevtschenko, sua vita...Parana, 1936
Є	22.	1126	Machal. Taras Sevcenko. Praha, 1919.
Є	23.	1127	Smal-Stockyj i jini. Taras Sevcenko Jan Hus. Praha, 1919
Н	24.	1128	Ukrainische Kulturberichte. Berlin 1936 № 8 присвяч. Шевченкові
Н	25.	1129	Doroschenko D. Die Forschung über Schevtschenko ... Leipzig, 1932.
Н	26.	1130	Kuschnir. T. Schevtschenko der grosse Dichter... 1914
Н	27.	1132	Doroschenko D. Schevtschenko der grosse ukr.... Berlin, 1929
Н	28.	1134	Cyzewskj D. Sevcenko und David Strauss. Leipzig, 1931
Н	29.	1142	Jesenska K. Taras H. Sevcenko. Vyor basni. Praha, 1900

1. *Балей С.* З психології творчости Шевченка / *Степан Балей.* — Львів : Друк Ставропиг. ун-та під управою Ю. Сидорака, 1916. — 91 с. — (Новітня бібліотека ; чис. 20).
2. *Білоус М.* Василь Сімович : 1880–1944 : життєписно-бібліографічний нарис / *Марія Білоус, Зиновій Терлак* ; НТШ у Львові. — Львів, 1995. — 179 с., іл. — (Визначні діячі НТШ ; № 3).
3. *Боряк Т.* Документальна спадщина української еміграції в Європі : празький архів (1945–2010) / *Тетяна Боряк* ; М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. — Ніжин : Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2011. — 544 с.
4. *Бубній П.* Мовознавець В. Сімович: штрихи до біографії // Тернопілля'95 : регіон. зб. — Тернопіль, 1995. — С. 625-627.
5. Василь Сімович (1880–1944) — педагог, мовознавець, редактор, видавець, організатор науки // *Визначні постаті Тернопілля : біогр. зб. / уклад.: О. Бенч, В. Троян.* — Київ, 2003. — С. 175-176.
6. *Волошин Л. В.* Екслібриси Святослава Гординського / *Л. В. Волошин* // Поліграфія і видавнича справа. — 2008. — №2 (48). — С. 78-85.
7. *Горбач О.* Василь Сімович і його «Граматика української мови» (1921) / *Олекса Горбач* // *Сімович В. Праці : у 2 т. / Василь Сімович ; упорядкув. і передм. Людмила Ткач.* — Чернівці : Книги – ХХІ, 2005. — Т. 1 : Мовознавство. — 517 с.
8. *Гординський С.* Тарас Шевченко маляр. 1814–1861 / *Святослав Гординський* ; ред. проф. д-р В. Сімович. — Краків ; Львів : Укр. вид-во, 1942. — 30 с.
9. До 125-річчя з дня народження Олексія Васильовича Коваленка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ns-slovo.org.ua/statti/192-do-135-richchya-z-dnya-narodzhennya-oleksiya-vasilovicha-kovalenko>. — Назва з екрана. — Дата перегляду: 13 черв. 2017 р.
10. *Дорошкевич О.* Етюди з шевченкознавства : зб. ст. / *Олександр Дорошкевич* ; Ін-т Т. Шевченка. — Харків ; Київ : Держ. вид-во України, 1930. — 210 с.
11. *Загородна Н.* Науково-дослідницька робота наукової бібліотеки Чернівецького національного університету у ХХІ ст. / *Настасія Загородна* // Вісник Львівського університету. Сер.: Книгознавство, бібліотекознавство, інформаційні технології. — Львів, 2009. — Вип. 4. — С. 123-128.
12. *Калмыкова М. М.* Частные книжные коллекции — основа книжных фондов библиотек России и Украины / *М. М. Калмыкова* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kukiit.ru/docs/ts/no3/2.pdf>. — Назва з екрана. — Дата перегляду: 17 лип. 2017 р.

13. Книжкові скарби міста: приватні бібліотеки чернівчан : (довідник) / Чернів. міська рада, Упр. культури, Муніцип. б-ка ім. Анатолія Добрянського ; [авт. ідеї, відп. за вип. *Леся Щербанюк* ; уклад. *Остан Ножак*]. — Чернівці : [б. в.], 2013. — 35 с. : іл.
14. *Козут Т.* Василь Сімович: учений, громадський діяч, педагог / *Т. Козут* // Рідна школа. — 2000. — № 3. — С. 77-78.
15. Лист Ф. Максименка від 12 травня 1962 [Львів] // Інститут літератури. Відділ рукописів. — Ф. 191, п. Ф. П. Максименко. Листи до Ю. О. Меженка. 11.П. — 3.ХІІ.1962. — Арк. 5-6 зв.
16. Листування Юра Меженка з Федором Максименком (1944–1969) / упоряд.: *Р. Дзюбан, Г. Сварник*. — Львів : Вид. ЛНУ ім. І. Франка (Видання готується до друку).
17. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939-1945) : зб. документів і матеріалів / [упоряд.: *Галина Сварник* (голова), *Роман Дзюбан, Маргарита Кривенко, Леся Кусий, Володимир Муравський* ; НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника, Науково-дослідний відділ іст. колекцій. — Львів, 2010. — 620 с.
18. *Мельник І.* CZERNOWITZ: історичні вулиці, будинки та видатні особистості : урбаністичні есеї / *І. Мельник, Л. Щербанюк, О. Лубківський*. — Чернівці : Друк Арт, 2015. — 416 с. : іл.
19. Особові справи звільнених працівників бібліотеки за 1944–1970 рр. на «С» // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Архів. — Ф. 1, оп. 3-о/с, спр. 169. — Арк. 258-280.
20. *Палієнко М.* Архівні центри української еміграції (створення, функціонування, доля документальних колекцій) / *Марина Палієнко*. — Київ : Темпора, 2008. — 688 с.
21. *Пачовський Т.* Шевченко в присвячених йому віршах / *Теоктист Пачовський*. — Львів, 1939. — 11 с. — (Бібліотека «Дзвонів» ; чис. 32).
22. *Пишеничний Є.* Листування Дмитра Чижевського з Василем Сімовичем / *Євген Пишеничний, Володимир Янцен* // Славістика : зб. наук. праць / ред.: *Роман Мних, Євген Пишеничний*. — Дрогобич : Коло, 2003. — Т. 1 : Дмитро Чижевський і світова славістика. — С. 251-331.
23. *Сімович В.* Вибрані статті / *Василь Сімович* ; [упорядкув. та прим. *Наталії Ткачової*]. — Тернопіль : Підручники та посібники, 2005. — 115 с.
24. *Сімович В.* Праці : у 2 т. / *Василь Сімович* ; упорядкув. і передм. *Людмили Ткач*. — Чернівці : Книги – ХХІ, 2005. — Т. 1 : Мовознавство. — 517 с.

25. *Смаль-Стоцький С.* Діди, батьки і внуки у Шевченка / *Др. Степан Смаль-Стоцький.* — Львів : З друк. «Діда», 1914. — 18 с.
26. *Стещенко І.* Життя і твори Т. Шевченка : до визволення з кріпацтва / *Іван Стещенко.* — Львів : Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1918. — 58 с.
27. Український книжковий знак: збірка Сергія Хижняка : каталог виставки / [каталог склав: *Сергій Хижняк* ; упоряд. каталогу: *Наталія Отко, Жанна Спірідонова* ; вступ. слово, відпов. за вип. *Лариса Спаська*] ; Музей мистецтва давньої української книги Львів. галереї мистецтв. — Львів : [б. в.], 2005. — 22 с. : іл.
28. Український музей в Празі (1925–1948) : опис фонду 1659 / упорядкув. *Раїса Махаткова.* — Київ ; Прага, 1996. — 296 с. — (Науково-довідкове видання з історії України ; вип. 41).
29. Українські бібліологічні вісті. — Авґсбург, 1948. — 82 с.
30. Фонд В. Сімовича [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about/02structure/06vtrk/02sim>. — Назва з екрана. — Дата перегляду: 10 трав. 2017 р.
31. Франкіана Василя Сімовича / упоряд., передм. та прим.: *М. Білоус і З. Терлака.* — Львів, 2005. — 234 с.
32. *Шевченко Т.* Великий льох / *Тарас Шевченко* ; з передм. і поясн. *Василя Сімовича.* — Відень : накладом Союзу визволення України, з друк. Гольцгавзена, 1915. — 45 [3] с.
33. *Шевченко Т.* Гайдамаки / *Тарас Шевченко* ; прим. подав *Іван Шпитковський.* — Коломия : З друк. Вільгельма Бравнера, 1915. — 95 с., 1 арк. порт. — (Загальна книгозбірня ; чис. 3).
34. *Шевченко Т.* Кобзар : вибрані поезії / *Тарас Шевченко* ; поясн. *В. Верниволи [В. Сімович].* — Краків : Укр. вид-во, 1940. — 112 с. — (Літературна бібліотека ; чис. 1).
35. *Шевченко Т.* Кобзар : народне видання з поясненнями і примітками *Др. Василя Сімовича / Тарас Шевченко.* — Катеринослав ; Кам'янець ; Ляйпціг, 1921. — 431 с.
36. *Шевченко Т.* Кобзарь / *Тарас Шевченко* ; Видання «Общества имени Т. Г. Шевченка для вспомоществования нуждающимся уроженцам Южной России, учащимся въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ С.-Петербурга» та «Благотворительнаго Общества изданія общепользныхъ и дешевыхъ книгъ». — С.-Петербург : Книгопечатня Шмидт, 1907. — XVI, 635, [1] с.
37. *Шевченко Т.* Кобзарь / *Тарас Шевченко.* — Фототип. першого вид. з 1840 р. — Львів : накладом Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1914. — 114 с.
38. *Шевченко Т.* Маленький кобзарь / *Т. Шевченко.* — Кам'янець на Поділля : Друк. «Подольській Край», 1919. — 96 с.

39. *Шевченко Т.* Малий Кобзар / *Т. Шевченко*. — Пирятин : накладом вид-ва газети «Українське слово», 1941. — 63 с.
40. *Шевченко Т.* Повісті / Тарас Шевченко ; під ред. *Богдана Лепкого*. — Берлін : Укр. Слово, 1922. — Т. 1 : Аристотель ; Музика. — 242 с. — (Бібліотека українського Слова ; чис. 21).
41. *Шевченко Т.* Повне видання творів : [у 16 т.] / *Тарас Шевченко* ; ред. коміс.: *О. Лотоцький* (голова), *Р. Смаль-Стоцький*, *П. Зайцев* ; відп. директор *А. Петренко*. — Варшава ; Львів : Укр. наук. ін-т, 1936. — Т. 14 : Переклади поезій на польську мову / за ред. *Богдана Лепкого*. — 386 с.
42. *Шевченко Т.* Повне видання творів : [у 16 т.] / *Тарас Шевченко* ; ред. коміс.: *О. Лотоцький* (голова), *Р. Смаль-Стоцький*, *П. Зайцев* ; відп. директор *А. Петренко*. — Варшава ; Львів : Укр. наук. ін-т, 1938. — Т. 15 : Шевченко в чужих мовах / за ред. *Романа Смаль-Стоцького*. — 455 с.
43. *Шевченко Т.* Повне зібрання творів : [у 8 т.] / *Т. Шевченко* ; ред. і вступ. сл. акад. *С. Єфремова* ; Всеукр. акад. наук, Коміс. для видавання пам'яток новіт. укр. письменства. — [Київ] : Держ. вид-во України, 1929. — Т. 3 : Листування (Текст. Коментарій). — XXXV, 1002 с.
44. *Шевченко Т.* Повне зібрання творів : [у 8 т.] / *Тарас Шевченко* ; ред. і вступ. сл. акад. *С. Єфремова* ; Всеукр. акад. наук, Коміс. для видавання пам'яток новіт. укр. письменства. — [Київ] : Держ. вид-во України, 1927. — Т. 4 : Щоденні записки (журнал). — XL, 787 с.
45. *Шевченко Т.* Три поеми : (Сон ; Великий льох ; Неофіти) / з передм. й поясн. *Богдана Лепкого*. — Київ ; Ляйпціг : Укр. накладня, 1918. — 134 с. — (Нова бібліотечка ; чис. 4).
46. *Щербанюк Л.* Галичанин — будівничий культурного життя Чернівців [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zbruc.eu/node/33577>. — Назва з екрана. — Дата перегляду: 14 квіт. 2016 р.
47. *Ясеницька М.* Спогади про стрийка Василя / *Марія Ясеницька* // *Сімович В.* Праці: у 2 т. / *Василь Сімович* ; упорядкув. і передм. *Людмили Ткач*. — Чернівці : Книги – XXI, 2005. — С. 433-437.
48. *Grimsted P.* Trophies of war and empire : the archival heritage of Ukraine, World War II, and the international politics of restitution / *Patricia Kennedy Grimsted*. — Cambridge, 2001. — 749 p.